

**Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
Бібліотека**

***Трахтенберг Ісаак Михайлович – видатний вчений,
токсиколог, гігієніст, один із засновників наукової
школи з профілактичної токсикології, академік
НАМН України, член-кореспондент НАН України,
професор кафедри гігієни праці та
профзахворювань:***

(до 100-річчя від дня народження)

Інформаційний список літератури

КИЇВ 2023

УДК 016:61
Т65

Укладачі:

Клюшніченко О. В.
Медяник Л. С.
Гржимайло Л. О.

Відповідальна за випуск

Папуша Л. В.

Трахтенберг Ісаак Михайлович – видатний вчений, токсиколог, гігієніст, один із засновників наукової школи з профілактичної токсикології, академік НАМН України, член - кореспондент НАН України, професор кафедри гігієни праці та профзахворювань: до 100-річчя від дня народження : інформ. список літ. / НМУ імені О. О. Богомольця, бібліотека ; [уклад.: О. В. Клюшніченко, Л. С. Медяник, Л. О. Гржимайло ; відп. за вип. Л. В. Папуша. – Київ : [Б-ка НМУ імені О. О. Богомольця], 2023. – 24 с.

Інформаційний список літератури підготовлено з нагоди 100-річчя від дня народження видатного вченого, токсиколога, гігієніста, одного із засновників наукової школи з профілактичної токсикології, академіка НАМН України, член - кореспондента НАН України, професора кафедри гігієни праці та профзахворювань. До списку літератури включено бібліографічні описи наукових праць Трахтенберга І. М. та література про вченого.

Від укладача

Інформаційний список літератури підготовлено з нагоди 100-річчя від дня народження Трахтенберга Ісаака Михайловича – видатного вченого, токсиколога, гігієніста, одного із засновників наукової школи з профілактичної токсикології, академіка НАМН України, член - кореспондента НАН України, професора кафедри гігієни праці та профзахворювань.

Матеріали списку літератури відображають публікації вченого за період з 1949 по 2021 роки, які зберігаються у фондах бібліотеки НМУ імені О. О. Богомольця. Загальна кількість бібліографічних записів – 192.

Список літератури складається з трьох розділів:

- Дисертації на здобуття наукового ступеня, монографії, книги, підручники, навчальні посібники, методичні матеріали;
- Публікації у наукових збірниках, періодичних та продовжуваних виданнях (бібліографічні описи праць подано у хронологічному порядку, а у межах року – за алфавітом назв);
- Література про Трахтенберга Ісаака Михайловича (розміщено за алфавітом назв).

При підготовці списку літератури опрацьовано каталоги: бібліотеки Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (електронний, алфавітний, імідж-каталог «Наукові праці вчених-медиків НМУ імені О. О. Богомольця») <http://ik.librarynmu.com/catalog?letter=%D0%A2&box=%D0%A2%D0%BE%D0%BC%E2%80%93%D0%A2%D1%80%D1%94&image=%D0%A2%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B3>.

Бібліографічний опис здійснено згідно з діючими стандартами України.

Біографічна довідка

Трахтенберг Ісаак Михайлович (11.11.1923 – 27.01.2023) – видатний вчений, токсиколог, гігієніст, один із засновників наукової школи з профілактичної токсикології, доктор медичних наук (1964), професор (1967), академік НАМН України (1997), член - кореспондент НАН України (1992), заслужений діяч науки і техніки України (1995), лауреат трьох Академічних премій з профілактичної медицини НАМН України (1995, 2002, 2009), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2002), премії імені О. О. Богомольця НАН України (2010), професор кафедри гігієни праці та профзахворювань (1965-1972).

Ісаак Михайлович Трахтенберг народився в м. Житомирі. У 1940 році закінчив Київську середню школу № 44. Спочатку вступив на філологічний факультет Київського інституту (КНУ імені Тараса Шевченка), але вже в 1941 році – студент Київського медичного інституту (НМУ імені О. О. Богомольця). Евакуювався під час війни з інститутом і продовжив навчання. Поєднував навчання з роботою інструментальника на будівництві оборонного заводу та військовою підготовкою. Після закінчення інституту у 1946 році був зарахований за конкурсом до аспірантури при кафедрі гігієни праці і присвятив своє життя науці у галузі медицини. Працював на посаді професора гігієни праці та профзахворювань у КМІ (1965-1972 рр.). Учень Л. І. Медведя та Г. Х. Шахбазяна.

Наукові дослідження: вивчення впливу на організм екзогенних чинників малої інтенсивності (відомий як автор принципово нового положення про взаємозв'язок загального та специфічного в реакції організму на екзогенну дію хімічних факторів); профілактика хронічних професійних інтоксикацій; вплив хімічних забруднювачів на загальну (непрофесійну) захворюваність; проблеми впливу ртуті та її похідних на організм; промислова токсикологія та гігієна праці при застосуванні нових хімічних сполук; вікова токсикологія. Брав участь у перших повоєнних наукових форумах із профілактичної медицини (1947-1948 рр.). Автор понад 360 наукових праць, зокрема, 11 монографій, 3 довідкових видання. Під керівництвом професора І. М. Трахтенберга підготовлено 48 докторів та кандидатів медичних наук. Ісаак Михайлович - член редакційних колегій вітчизняних фахових видань.

За плідну трудову і наукову діяльність професор І. М. Трахтенберг відзначений багатьма нагородами у галузі медицини та медалями "За оборону Києва" і "За доблесний труд в період ВОВ 1941-1945 гг."

Бібліографія наукових праць

І. ДИСЕРТАЦІЇ НА ЗДОБУТТЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ, МОНОГРАФІЇ, КНИГИ, ПІДРУЧНИКИ, НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ, МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. **Трахтенберг И. М.** К токсикологии органических соединений ртути – этилртутифосфата и этилртутихлорида : дис. на соиск. учен. степени канд. мед. наук / **И. М. Трахтенберг** ; КМИ им. А. А. Богомольца. Кафедра гигиены труда. – Киев, 1950. – 267 с. : рис. – Библиогр.: с. 254-267.

2. **Трахтенберг И. М.** Микрортутиализм как гигиеническая проблема (вопросы гигиены труда, экспериментальной токсикологии и профилактики). В 2 т. : дис. на соиск. учен. степени д-ра мед. наук / **И. М. Трахтенберг** ; КМИ, Кафедра гигиены труда и проф. заболеваний. – Киев, 1963. – Т. 1. – 226 с.: рис., приложение; Т. 2. – 267-589 с.: рис., приложение.

3. **Трахтенберг И. М.** К токсикологии органических соединений ртути – этилртутифосфата и этилртутихлорида : автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. мед. наук / Киевский ордена Трудового Красного Знамени мед. ин-т. – Киев, 1950. – 8 с.

4. **Трахтенберг И. М.** Микрортутиализм как гигиеническая проблема : вопросы гигиены труда, экспериментальной токсикологии и профилактики : автореф. дис. на соиск. учен. степени д-ра мед. наук / Киевский ордена Трудового Красного Знамени мед. ин-т. – Киев, 1964. – 44 с. с илл.

1957

5. Активный відпочинок, як спосіб підвищення працездатності і зміцнення здоров'я / **И. М. Трахтенберг**. – Київ : Держмедвидав, 1957. – 51 с. Рец.: Габович Р. Ф. // Врачебное дело. – 1958. – № 8. – Стб. 885-886.

6. К методике количественного определения метгемоглобина в крови / **И. М. Трахтенберг** [и др.] (Сб. реф. науч. работ КМИ 1955-1957 гг. – Киев, 1957. – С. 233-234.

7. Некоторые новые данные по токсикологии инсектофунгицидов / **И. М. Трахтенберг** // Сб. реф. науч. работ КМИ 1955-1957 гг. – Киев, 1957. – С. 256-257.

1959

8. Материалы о деятельности Киевского научного общества гигиенистов / **И. М. Трахтенберг** // Материалы к истории гигиены и санитарного дела в УССР. – Киев, 1959. – С. 173-182.

9. Справочное пособие по санитарному законодательству в области промышленной, пищевой, коммунальной и школьной гигиены / М. Я. Супоницкий, Б.

Л. Гордин, И. С. Картелев // Киев : Госмедиздат УССР, 1959.
Рец.: **Трахтенберг И. М.** // Врачебное дело. – 1960. – № 6. – Стб. 655-658.

1960

10. Виробнича гімнастика та її значення для здоров'я / **И. М. Трахтенберг.** – Київ, 1960. – 52 с.

11. Общее и специфическое в действии химических раздражителей / **И. М. Трахтенберг** // Некоторые философские вопросы медицины и естествознания. – Киев : Медгиз, 1960. – С. 329-344.

1961

12. Гигиена умственного труда / Г. Х. Шахбазян, **И. М. Трахтенберг.** – Москва: Медгиз, 1961. – 71 с.

1963

13. Активный отдых на производстве / **И. М. Трахтенберг.** – Москва : Медгиз, 1963. – 72 с. : ил.

1964

14. Интоксикации ртутьорганическими ядохимикатами / С. И. Ашбель. – Москва : Медицина, 1964.

Рец.: **Трахтенберг И. М.** // Гигиена и санитария. – 1966. – № 3. – С. 116-117.

1968

15. К обоснованию принципов и методов токсикологической оценки летучих веществ, выделяющихся из полимерных синтетических материалов / **И. М. Трахтенберг,** В. Д. Бартенев, И. В. Савицкий, В. Е. Балашов // Гигиена и санитария. – 1968. – № 1. – С. 97-99.

16. Радиационная медицина / авт.: В. Я. Голиков [и др.] ; под ред. Ф. Г. Кроткова. – Москва: Медицина, 1968.

Рец.: **Трахтенберг И. М.,** Микалюк И. А., Мотузков И. Н. // Медицинская радиология. – 1970. – № 2. – С. 86-87.

1969

17. Гигиеническая характеристика условий хранения ртутьорганических пестицидов / **И. М. Трахтенберг,** И. Ф. Борисенко, А. Р. Уваренко // Гигиена труда. – 1969. – Вып. 1. – С. 78-81.

18. Старение и физиологические системы организма. Труды 2-й Всесоюзной конф. геронтолов и гериатров, 9-11 дек. 1969 г. / Е. И. Стеженская, **И. М. Трахтенберг,** М. Ершова. – Киев, 1969. – С. 611-621. – (Некоторые гигиенические аспекты проблемы здоровья и медико-санитарного обслуживания работников старшего возраста).

19. Токсикологическая оценка летучих веществ, выделяющихся из синтетических материалов / **И. М. Трахтенберг** [и др.] ; под общ. ред. **И. М. Трахтенберга.** – Киев: Здоров'я, 1968.

20. Хроническое воздействие ртути на организм. (Соврем. аспект проблемы меркуриализма и его профилактики) / **И. М. Трахтенберг**. – Киев: Здоров'я. – 1969. – 392 с.

1970

21. Актуальные вопросы промышленной токсикологии. Сборник трудов лаборатории промышленной токсикологии института / под ред. Н. В. Лазарева [и др.]. – Ленинград, 1970 (Ленинград. НИИ гигиены труда и проф. заболеваний). Рец. **Трахтенберг И. М.**, Коршун М. Н. // Гигиена труда и профессиональных заболеваний. – 1971. – № 2. – С. 63-64.

22. Гигиенические требования к условиям труда в мебельном производстве в связи с применением карбамидных смол : (Инструктивно-методические указания) ; сост.: **И. М. Трахтенберг**, А. Д. Кравченко, Л. В. Воротынцева / (М-во здравоохранения УССР, Киев. мед. ин-т им. А. А. Богомольца. – Киев, 1970. – 17 с. – Библиогр.: 20 назв.

23. Некоторые аспекты факторов производственной среды с учетом возрастных особенностей реакции организма / **И. М. Трахтенберг**, М. Н. Коршун // Геронтология и гериатрия. Ежегодник (1969-1970). – Киев, 1970. – С. 52-59.

1973

24. Гигиена умственного труда студентов / **И. М. Трахтенберг**, С. М. Рашман. – Киев : Здоров'я, 1973. – 171 с. с ил. – Библиогр. : с. 164-169.

1977

25. Гігієна розумової праці. / **І. М. Трахтенберг**. – 2-ге випр. і допов. вид. – Київ : Здоров'я, 1977. – 102 с. : іл.

1978

26. Показатели нормы у лабораторных животных в токсикологическом эксперименте : современные представления и метод. подходы, основные параметры и константы / **И. М. Трахтенберг**, Р. Е. Сова, В. О. Шефтель, Ф. А. Оникиенко. – Москва : Медицина, 1978. – 176 с.

1987

27. Методы изучения хронического действия химических и биологических загрязнителей / **И. М. Трахтенберг** [и др.]; Рижский мед. ин-т. – Рига : Зинатне, 1987. – 170 с. : ил. – Библиогр.: с. 156-170.

1989

28. Органические соединения ртути / **И. М. Трахтенберг**, М. Н. Коршун ; под общ. ред. акад. АМН СССР Н. Ф. Измерова. – Москва, 1989. – 69 с.

1990

29. Ртуть и ее соединения в окружающей среде (гигиенические и экологические аспекты) : монография / **И. М. Трахтенберг**, М. Н. Коршун. – Киев : Вища школа, 1990. – 231 с. : ил. – Библиогр.: с. 217-230.

1991

30. Проблемы нормы в токсикологии : современные представления и метод. подходы, основные параметры и константы / **И. М. Трахтенберг** [и др.] ; под ред. **И. М. Трахтенберга**. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Медицина, 1991. – 203 с.

1994

31. Тяжелые металлы во внешней среде : соврем. гигиен. и токсикол. аспекты / **И. М. Трахтенберг** [и др.]. – Минск : Навука і тэхніка, 1994. – 285 с.

1997

32. Гігієна праці та виробнича санітарія : навч.-метод. посібник / **І. М. Трахтенберг** [та ін] ; ред. **І. М. Трахтенберг**. – Київ : [б.в.], 1997. – 462 с.

2000

33. Бабин Яр. Минуле і сьогодні. / **І. Трахтенберг**. – 2-ге вид. допов. – Київ : Авицена, 2020. – 480 с. : фот. (до 80-річчя трагедії (1941-2021)).

34. Книга о ядах и отравлениях : очерки токсикологии; монография / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Наукова думка, 2000. – 368 с. : ил.

2001

35. Запоздалые заметки. Непредвиденное продолжение или 20 новых очерков о минувшем и настоящем / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Авиценна, 2001. – 200 с.

2002

36. Владимир Вениаминович Фролькис. Ученый и человек : биографическая информация : сборник / НАН Украины ; НАМН Украины ; редкол.: Б. Е. Патон, А. Ф. Возианов, **И. М. Трахтенберг** [и др.]. – Киев : Авиценна, 2002. – 167 с. – Содерж.: Глазами друзей и коллег; Хроника жизни и творчества; Библиография; Публицистика; Афоризмы.

37. Запоздалые заметки. Вновь вспоминая и размышляя ... / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Авиценна, 2002. – 396 с. : ил.

38. Наука о ядах и отравлениях на рубеже тысячелетий / **И. М. Трахтенберг** // Запоздалые заметки. Вновь вспоминая и размышляя ... – Киев, 2002. – С. 243-251.

2003

39. Из записных книжек и не только... : в 3 кн. Кн. 1. / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Авиценна, 2003. – 244 с. : ил.

40. Из записных книжек и не только... : в 3 кн. Кн. 2. / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Авиценна, 2003. – 242 с. : ил.

41. Из записных книжек и не только... : в 3 кн. Кн. 3. / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Авиценна, 2003. – 308 с. : ил.

2004

42. Владимир Вениаминович Фролькис. Ученый и Человек : глазами друзей и коллег : хроника жизни и творчества : библиография : публицистика : афоризмы / [редкол.: Б. Е. Патон, **И. М. Трахтенберг**, А. Ф. Возианов [и др.] ; НАН Украины, Акад. мед. наук Украины. – 2-е изд. – Киев : Геопринт, 2004. – 167 с. : фот. – Бібліогр.: с. 73-115.

43. Эпоха і моє життя (Спогади) / Н. О. Пучківська ; ред. З. Ф. Веселовська ; післямова **І. М. Трахтенберг**. – Київ : Здоров'я, 2004. – 176 с.: фото.

2005

44. Из новых заметок (2003-2004) ; Эссе, очерки : Кн. 3. – [Б. м.] : [б.и.], 2005. – 308 с.: фотогр.

45. Л. І. Медведь. Спогади сучасників = Воспоминания современников : до 100-річчя від дня народження / за ред.: Ю. І. Кундієва, **І. М. Трахтенберга**. – Київ : Авіцена, 2005. – 272 с. : іл. (

46. Нариси вікової токсикології : монографія / **І. М. Трахтенберг**, М. М. Коршун, М. Г. Проданчук [та ін.] ; за ред. **І. М. Трахтенберга**. – Київ : Авіцена, 2005. – 256 с. : табл. – Бібліогр.: с. 214-255.

47. Фармацевтическое право в безопасном самолечении: лекарственные средства, отпускаемые без рецепта врача / В. А. Шаповалова, А. В. Стефанов, **И. М. Трахтенберг** [и др.] ; ред. В. А. Шаповалова [и др.]. – 2-е изд., перераб. и доп. – Харьков : Факт, 2005. – 800 с.

2006

48. Гігієна та екологія : підручник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] ; за ред. В. Г. Бардова ; МОЗ України, НМУ ім. О. О. Богомольця. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 720 с. – (Ювілейне видання до 165-річчя Національного медичного університету імені О. О. Богомольця).

49. Слово об alma mater, ее выпускниках, учителях и мудрых предшественниках / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Авиценна, 2006. – 164 с. : фот. – [К 165-летию НМУ им. А. А. Богомольца].

2007

50. Очерки физиологии и гигиены труда пожилого человека : исследования, рекомендации / **И. М. Трахтенберг**, А. А. Поляков ; [Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця]. – Киев : Авиценна, 2007. – 272 с. – Библиогр.: 285 назв.

2008

51. Альтернативні методи і тест-системи. Лікарська токсикологія : [монографія] / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] ; ред. **І. М. Трахтенберг**. – Київ : Авіцена, 2008. – 272 с. – Бібліогр.: в кінці розділів.

52. Володимир Підгаєцький: Повернення із забуття (1889-1937) : монографія / Ю. І. Кундієв, О. П. Яворовський, **І. М. Трахтенберг**, І. М. Сахарчук ; НМУ ім. О. О. Богомольця. – Житомир : Полісся, 2008. – 324 с. : іл.

53. Генетическая медицина / В. Н. Запорожан, В. А. Кордюм, **І. М. Трахтенберг** [и др.] ; ред. В. Н. Запорожан. – Одесса : Одесский гос. мед. ун-т, 2008. – 432 с. – Библиогр. в конце разделов.

54. Книга про отрути та отруєння: нариси токсикології : монографія / **І. М. Трахтенберг** ; [пер. з рос.]. – Тернопіль : ТДМУ, 2008. – 364 с. : іл. – Бібліогр.: с. 355-360. – (Пам'яті незабутнього друга Володимира Фролькіса – світлої людини і видатного вченого).

55. Остановиться, оглядеться: воспоминания, раздумья, портреты / **І. М. Трахтенберг**. – Киев : Авиценна, 2008. – Кн. 1. – 400 с. : фот.

56. Остановиться, оглядеться: воспоминания, раздумья, портреты / **І. М. Трахтенберг**. – Киев : Авиценна, 2008. – Кн. 2. – 328 с. : фот.

2009

57. Альтернативные методы в современной токсикологии / **І. М. Трахтенберг**, В. Н. Коваленко // Сучасні проблеми біоетики. – Київ : Академперіодика. – 2009. – С. 157-164.

58. Марафон крізь життя : науково-популярна література / **І. М. Трахтенберг** [та ін.]. – Київ : Авіцена, 2009. – 224 с. : портр., фот.кол. – (До 60-річчя з дня народження).

2010

59. Письма друзей, единомышленников, коллег... Из эпистолярного архива Исаака Трахтенберга : мемуары / НМУ им. А. А. Богомольца ; ред. Н. П. Данкевич. – Киев : Авиценна, 2010. – им. указ.: с. 404-406.

60. Профілактична токсикологія та медична екологія : вибр. лекції для науковців, лікарів та студ. / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] ; за ред. акад. НАМН України **І. М. Трахтенберга**. – Київ : Авіцена, 2010. – 247 с. : рис. – Бібліогр. в кінці розд.

2011

61. Пам'ять серця. Книга спогадів : в 2 кн. Кн. 1 : біографія колективна / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] ; за ред. В. Ф. Москаленка ; Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця. – Київ : Авіцена, 2011. – 232 с. : іл. – (До 170-річчя НМУ ім. О. О. Богомольця).

62. Пам'ять серця. Книга спогадів: в 2 кн. Кн. 2: біографія колективна / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] ; за ред. В. Ф. Москаленка ; Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця. – Київ : Авіцена, 2011. – 256 с. : іл. (До 170-річчя НМУ ім. О. О. Богомольця).

63. Профілактична токсикологія та медична екологія : вибрані лекції для науковців, лікарів та студентів / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] ; під заг. ред. Трахтенберга; Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця. – Київ : Авіцена, 2011. – 320 с. – Бібліогр. в кінці лекцій.

64. Пятьдесят эскизов времени : избранные публикации из международного общественно-политического еженедельника "Зеркало недели", 1995-2011 гг. / **И. М. Трахтенберг**. – Київ : Авіцена, 2011. – 464 с.

65. Яды. Популярная энциклопедия : [энциклопедия] / **И. М. Трахтенберг**, А. А. Белоусов ; Нац. мед. ун-т имени А. А. Богомольца. – Киев : Россинский Л. Д., 2011. – 640 с. : ил.

2012

66. Промислова токсикологія : наукові пріоритети, досвід, підсумки / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] ; Нац. акад. мед. наук України, Інститут медицини праці НАМН України. – Київ : Авіцена, 2012. – 160 с. – (До 40-річчя з дня заснування лабораторії промислової токсикології і гігієни праці при використанні хімічних речовин).

2013

67. Мой Киев, мои киевляне : в 2 кн. Кн. 1. / **И. М. Трахтенберг** ; за ред. : А. Белоусов, Н. Данкевич – Київ : ВД Авіцена. – 2013. – 380 с. : фот.

68. Мой Киев, мои киевляне : в 2 кн. Кн. 2. Очерки, ессе / **И. М. Трахтенберг**; за ред. : А. Белоусов, Н. Данкевич – Київ : ВД Авіцена. – 2013. – 416 с. : фот., портр., ил.

69. Патріарх київської школи внутрішньої медицини Анатолій Петрович Пелешук : до 100 річчя від дня народження : біографія окремої особи / **І. М. Трахтенберг**, Л. А. Пиріг, А. С. Свінціцький [та ін.]. ; ред., уклад. І. А. Свінціцький ; ред. В. Ф. Москаленко ; Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця. – Київ : Медкнига, 2013. – 184 с. : ил. – (Бібліотечка практикуючого лікаря, № 8) (До 175-річчя НМУ ім. О. О. Богомольця).

2015

70. В начале нового века : в 3 т. Т. 1 / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Авіцена, 2015. – 440 с. : ил.

2018

71. Нейротоксикологія: морфологічні аспекти : монографія / **І. М. Трахтенберг** [та ін.]. – Київ ; Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. - Москва, 2018. – 472 с.

2019

72. Лікарська токсикологія. Доклінічні дослідження : [колект. монографія] / [О. Л. Апихтіна та ін. ; редкол.: **І. М. Трахтенберг** (голова) та ін.] ; за заг. ред. акад. НАМН і чл.-кор. НАН України **І. М. Трахтенберга** ; Держ. експерт. центр М-ва охорони здоров'я України. – Київ : Авіцена, 2019. – 543 с. : рис., табл. – Бібліогр. в кінці розд.

73. Наукові здобутки з медицини праці. Історія та сучасність / за заг. ред. акад. НАМНУ **І. М. Трахтенберга** та чл.-кор. НАМНУ В. І. Чернюка. – Київ : Авіцена, 2019. – 383 с. : іл.

74. Професор С. М. Віничук. Сторінки життя і праці : науч. изд. / М. М. Прокопів ; ред. **І. М. Трахтенберг**. – Київ : Київська Друкарська Мануфактура, 2019. – 67 с. : фот. цв. – Бібліогр.: с. 50-66.

75. Профілактична промислова токсикологія. Наукові пріоритети, досвід, перспективи / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] ; Держ. установа «Ін-т медицини праці ім. Ю. І. Кундієва Нац. акад. мед. наук України». – 2-ге вид., перероб. та допов. – Київ : Авіцена, 2019. – 190 с. : іл. – Бібліогр. покажч.: с. 59-185.

2020

76. Бабин Яр. Минуле і сьогодення / **І. Трахтенберг**. – 2-ге вид, допов. – Київ : Авіцена, 2020. – 480 с. : фот. До 80-річчя трагедії (1941-2021).

77. Избранные очерки / **И. М. Трахтенберг**. – Киев : Авіцена, 2020. – 416 с. : ил., фот. – им. указ. 406-414.

2021

78. Книга про отрути та отруєння. Нариси токсикології : [монографія] / **Ісаак Трахтенберг** ; [відп. ред.: М. А. Андрейчин, Н. П. Данкевич]. – 2-ге вид., допов., зі змін. – Тернопіль : ТНМУ : Укрмедкнига, 2021. – 421 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 410-417.

79. Слово про alma mater, її вихованців, учителів і мудрих попередників : нариси, есе, із записників і нотаток / **І. Трахтенберг** ; авт. передм. Ю. Л. Кучин ; Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ : Авіцена, 2021. – 400 с. : іл., фот. – ім. покаж. 382-395. – (До 180-річчя з дня народження Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (1841-2021)).

II. ПУБЛІКАЦІЇ У НАУКОВИХ ЗБІРНИКАХ, ПЕРІОДИЧНИХ ТА ПРОДОВЖУВАНИХ ВИДАННЯХ

1949

80. Экспериментальные данные о токсикологии органических соединений ртути / Л. И. Медведь, **И. М. Трахтенберг** // Врачебное дело. – 1949. – № 4. – С. 340.

1950

81. О токсичности органических соединений ртути (этилмеркурфосфата и этилмеркурхлорида) при острой и хронической интоксикации (экспериментальные данные) / **И. М. Трахтенберг** // Гигиена и санитария. – 1950. – № 6. – С. 13-17.

1951

82. К токсикологии органических соединений ртути / **И. М. Трахтенберг** // Фармакология и токсикология. – 1951. – № 1. – С. 48-51. – Библиогр.: 8 назв.

83. О недостатках в преподавании гигиены труда / **И. М. Трахтенберг**, В. В. Фролькис // Врачебное дело. – 1951. – № 4. – С. 335-336.

1953

84. Назревшие вопросы / Г. Шахбазян, **И. Трахтенберг** // Медицинский работник. – 1953. – № 62.

1954

85. Гигиеническая характеристика условий сельскохозяйственного труда при работе с протравителем гранозан / **И. М. Трахтенберг** // Врачебное дело. – 1954. – № 6. – Стб. 529-534.

86. К вопросу о физиологических основах рациональной организации активного отдыха : Научная сессия в честь 300-летия воссоединения Украины с Россией / **И. М. Трахтенберг**, И. В. Савицкий // Киевский НИИ гигиены труда и профзаболеваний. – Киев, 1954. – С. 113-115.

1955

87. Изменение температуры органов пищеварения как показатель трофического процесса в них / **И. М. Трахтенберг**, И. В. Савицкий // VIII Всесоюзный съезд физиологов, биохимиков и фармакологов : тез. докл. – Москва, 1955. – С. 606-608.

88. Матеріали до характеристики активного відпочинку при динамічній роботі / **И. М. Трахтенберг**, И. В. Савицкий // Фізіологічний журнал. – 1955. – Т. 1, № 1. – С. 76-82.

1956

89. Активный отдых / **И. Трахтенберг** // Наука и жизнь. – 1956. – № 10. – С. 23-24.

90. Киевское научное общество гигиенистов в 1955 году / **И. М. Трахтенберг** // Врачебное дело. – 1956. – № 7. – стб. 777-778.

91. Киевское отделение общества гигиенистов перед XIII Всесоюзным съездом гигиенистов, эпидемиологов и инфекционистов / **И. М. Трахтенберг** // Гигиена и санитария. – 1956. – № 6. – С. 82-85.

92. Макаrenchенко О. Ф. Изменения нервной системы и характеристика высшей нервной деятельности при интоксикации марганцем : монография / О. Ф. Макаrenchенко. – Киев, 1956. – 320 с.

Рец.: Шахбазян Г. Х., **Трахтенберг И. М.** // Фізіологічний журнал. – 1956. – Т. 11, № 5. – С. 131-134.

93. Экспериментальные данные о феномене Сеченова при динамической работе. Сообщ. 1. Типы изменения работоспособности мышц после пассивных и активных перерывов / **И. М. Трахтенберг**, И. В. Савицкий // Бюллетень экспериментальной биологии и медицины. – 1956. – Т. 42, № 8. – С. 12-15.

1957

94. Некоторые методические приемы в токсикологическом эксперименте (Из опыта работы кафедры гигиены труда КМИ) / **И. М. Трахтенберг** // Тезисы докладов 1-й Всес. науч. конф. по гигиене и токсикологии инсектофунгицидов. – Киев, 1957. – С. 152.

95. О лабораторной базе санитарно-эпидемиологической станции / **И. М. Трахтенберг** // Гигиена и санитария. – 1957. – № 4. – С.

96. Экспериментальные данные о феномене Сеченова при динамической работе. Сообщ. 2. Изменение работоспособности в процессе длительной мышечной деятельности с пассивными и активными перерывами / **И. М. Трахтенберг**, И. В. Савицкий // Бюллетень экспериментальной биологии и медицины. – 1957. – Т. 43, № 1. – С. 28-31. – Библиогр.: 15 назв.

1958

97. Организация активного отдыха на производстве / **И. М. Трахтенберг** // Социалистический труд. – 1958. – № 3. – С. 64-71.

98. Токсиколого-гігієнічні матеріали до перегляду максимально припустимої концентрації ртуті / **И. М. Трахтенберг** // Доповіді наукової сесії на честь 30-річчя Інституту (Київський НДІ гігієни праці та профзахворювань). – Київ, 1958. – С. 97-99.

1959

99. Влияние низких концентраций ртути на динамику поглощения радиоактивного йода щитовидной железой / **И. М. Трахтенберг**, Н. В. Вержиковская // Врачебное дело. – 1959. – № 2. – Стб. 171-174.

100. Гигиеническая оценка механизированного литья в оболочковые формы / **И. М. Трахтенберг**, И. Г. Гуслиц, В. В. Паустовская, А. В. Величковский // Гигиена и санитария. – 1959. – № 10. – С. 52-56. – Библиогр.: 9 назв.

1960

101. Экспериментальные материалы к токсикологии и гигиеническому нормированию химических факторов производственной среды / **И. М. Трахтенберг** // Вестник Академии медицинских наук СССР. – 1960. – № 8. – С. 30-41. – Библиогр.: с. 40-41.

102. Як запобігти втомі людини / **І. М. Трахтенберг** // Наука і життя. – 1960. – № 8. – С. 39-42.

1961

103. Деятельность Киевского отделения Всесоюзного научного общества гигиенистов в 1959-1960 гг. / **И. М. Трахтенберг** // Гигиена и санитария. – 1961. – № 2. – С. 117-118.

104. Некоторые вопросы гигиенического нормирования содержания химических веществ во внешней среде / **И. М. Трахтенберг** // Врачебное дело. – 1961. – № 5. – С. 122-126.

1962

105. Гигиеническая оценка условий труда в производстве линолеума, полихлорвиниловых и кумароновых плит / **И. М. Трахтенберг**, В. В. Паустовская, Р. С. Браверман // Гигиена труда и профессиональные заболевания. – 1962. – № 1. – С. 53-55.

106. Опасность микромеркуриализма и его профилактика в условиях лаборатории / **И. М. Трахтенберг** // Лабораторное дело. – 1962. – № 8. – С. 18-24. – Библиогр.: 12 назв.

1963

107. До аналізу гіпотензивного ефекту при впливах, пов'язаних з інактивацією SH-груп / **І. М. Трахтенберг**, І. В. Савицький, Ф. П. Тринус // Фізіологічний журнал. – 1963. – Т. 9, № 6. – С. 748-753. – Бібліогр.: 13 назв.

1965

108. Изменения в организме при воздействии малых концентраций ртути и ее соединений / **И. М. Трахтенберг**, Е. И. Маковская, А. Х. Шаповалова // Врачебное дело. – 1965. – № 12. – С. 83-86. – Библиогр.: с. 86.

109. О влиянии на организм малых концентраций ртути. (К вопросу о совместном действии токсического и температурного факторов) / **И. М. Трахтенберг**, И. В. Савицкий, Р. Я. Штеренгарц // Гигиена труда и профессиональные заболевания. – 1965. – № 12. – с. 7-12.

110. О гигиеническом нормировании и критериях безвредности факторов производственной среды / Г. Х. Шахбазян, **И. М. Трахтенберг** // Гигиена и санитария. – 1965. – № 9. – С. 8-14. – Библиогр.: 16 назв.

1966

111. О вторичных источниках поступления ртути в воздух производственных помещений и мероприятиях по борьбе с ними / **И. М. Трахтенберг** // Гигиена труда [Межвед. сборник науч. работ]; Киев. ин-т гигиены труда и профзаболеваний. – 1966. – Вып. 2. – С. 36-42.

1967

112. Интоксикации ртутью и ее органическими соединениями / Э. А. Дрогичина, М. Н. Садчикова. – Москва : Медицина, 1966. Рец.: **Трахтенберг И. М.**, Коршин М. Н. // Гигиена труда и профессиональные заболевания. – 1967. – № 4. – С. 61-62.

1970

113. Некоторые аспекты развития гигиенической науки / Г. Х. Шахбазян, **И. М. Трахтенберг** // Гигиена и санитария. – 1970. – № 4. – С. 25-29.

114. Пестициды и проблемы гигиены [Сокращ. доклад на выездной сессии АМН СССР, правл. Всесоюз. науч. об-ва гигиенистов и М-ва здравоохранения УССР по проблеме «Научные основы гигиены села». Сент. 1969 г.] / **И. М. Трахтенберг** [и др.] // Гигиена и санитария. – 1970. – № 7. – С. 14-17. – Библиогр.: 11 назв.

115. Современное состояние и основные направления исследований по проблеме профессионального меркуриализма. (Обзор соврем. заруб. лит.) / **И. М. Трахтенберг**, М. Н. Коршун // Гигиена и санитария. – 1970. – № 9. – С. 66-72.

1971

116. Задачи и перспективы дальнейшего совершенствования подготовки врачей-гигиенистов и эпидемиологов / **И. М. Трахтенберг** [и др.] // Гигиена и санитария. – 1971. – № 7. – С. 87-90.

117. Некоторые показатели оксигемографии артериального давления и электрокардиографии как критерии умственного напряжения / **И. М. Трахтенберг**, С. М. Рашман // Врачебное дело. – 1971. – № 9. – С. 95-98. – Библиогр.: 8 назв.

118. Новые данные по токсикологии ртути и гигиене труда работающих со ртутью / **И. М. Трахтенберг** [и др.] // Труды VIII съезда гигиенистов Украинской ССР 15-16 декабря 1970 г. - Киев : Здоров'я, 1971. – С. 94-97.

119. О подходах к изучению распространенности заболеваний химической этиологии / Е. С. Брусиловский, В. И. Польшенко, **И. М. Трахтенберг** // Научные труды Иркутского медицинского института. – 1971. – Вып. 109. – С. 29-33.

120. Основные вопросы гигиены труда на предприятиях металлургии ртути / **И. М. Трахтенберг**, М. Н. Коршун, Н. И. Петрова // Гигиена труда и профессиональные заболевания. – 1971. – № 3. – С. 46-48. – Библиогр.: 8 назв.

1972

121. Гигиена умственного труда / **И. Трахтенберг** // Рабочая газета. – 1972. – 4 янв. – С. 4.

1997

122. Проблема токсических воздействий малой интенсивности – дань творческому романтизму прошлого или необходимость, диктуемая реалиями настоящего / **И. М. Трахтенберг** // Токсикологический вестник. – 1997. – № 1. – С. 6-11.

1999

123. К проблеме носительства тяжелых металлов / **И. М. Трахтенберг** [и др.] // Журнал АМН України. – 1999. – № 1. – С. 87-95.

2003

124. Новий напрямок детоксикації при різних патологічних процесах / **І. М. Трахтенберг**, М. М. Коршун, К. П. Козлов // Довголіття та здоров'я. – 2003. – № 4. – С. 43-45.

125. Уроки и напутствия мудрого Амосова / **И. М. Трахтенберг** // Доктор. – 2003. – № 5. – С. 87-89.

2006

126. Биотоксиканты, биотехнологии, биотерроризм / **И. Трахтенберг** // Здоров'я України. – 2006. – № 9. – 11 марта. – С. 15.

127. Как классифицируются яды и отравления : [Из «Книги о ядах и отравлениях» академика АМН Украины И. Трахтенберга] : публ. четвертая / **И. М. Трахтенберг** // Вісник фармакології та фармації. – 2006. – № 9. – С. 54-59.

128. О ядах и отравлениях – очерки токсикологии в минувшем и настоящем : [отрывки из «Книги о ядах и отравлениях» известного токсиколога **И. М. Трахтенберга**] / **И. М. Трахтенберг** // Вісник фармакології та фармації. – 2006. – № 4. – С. 42-44.

129. Противоядия : [Из «Книги о ядах и отравлениях» академика АМН Украины И. Трахтенберга]; публикация вторая / **И. М. Трахтенберг** // Вісник фармакології та фармації. – 2006. – № 5. – С. 48-50.

130. Ртуть як глобальний хімічний забруднювач : еколого-гігієнічні та клініко-гігієнічні аспекти / **І. М. Трахтенберг**, М. М. Коршун, К. П. Козлов // Довголіття та здоров'я. – 2006. – № 2. – С. 12-18. – Бібліогр.: 35 назв.

131. Токсичні метали як промислові отрути / **І. Трахтенберг** // СЕС. Профілактична медицина. – 2006. – № 1. – С. 32-37.

132. Українська профілактична токсикологія сьогодні : зв'язок часів у вирішенні актуальних проблем / **І. М. Трахтенберг**, Є. Л. Левицький // Довкілля та здоров'я. – 2006. – № 4. – С. 1-8. – Бібліогр.: 8 назв.

2007

133. Амосов – це була епоха / **І. Трахтенберг** // Ваше здоров'я. – 2007. – 14 грудня. – С. 5: фото, іл.

134. Благородному призванню – многолетнее служение : академику Ю. И. Кундееву – 80 лет // Медицина труда и промышленная экология. – 2007. – № 9. – С. 1-5: портр.

135. Вердикт токсикологов или Черная вдова из Лудена : из истории токсикологии / **И. Трахтенберг** // Зеркало недели. – 2007. – 28 апреля. – С. 20.

136. «Давайте в мир былого мы дверь приотворим». Из записок киевского студента-медика военных лет / **И. Трахтенберг** // Зеркало недели. – 2007. – 3 ноября. – С. 21.

137. Здоровье «норма» и трудоспособность человека в возрастном аспекте / **И. М. Трахтенберг**, А. А. Полякова // Журнал практичного лікаря. – 2007. – № 5-6. – С. 66-69. – Библиогр.: 18 назв.

138. Післявоєнні роки кафедри гігієни праці – спадкоємиці традицій свого засновника (зі спогадів про Alma mater) / **І. М. Трахтенберг** // Науковий вісник Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. – 2007. – № 4. – С. 274-279.

139. Пять лет без Амосова / **И. Трахтенберг** // Зеркало недели. – 2007. – 8 декабря. – С. 14.

140. Фосфорная эпопея : реалии и уроки глазами токсиколога – приверженца профилактической медицины / **И. М. Трахтенберг** // Здоров'я України. – 2007. – № 15-16 серп. – С. 60-61.

2008

141. В биогеохимических провинциях жить можно, но ... (О загрязнении окружающей среды техногенными металлами) / **И. Трахтенберг** // Зеркало недели. – 2008. – 12 апреля. – С. 15.

142. Еще одно назначение токсикологии или к истории злонамеренных отравлений / **И. М. Трахтенберг** // Токсикологический вестник. – 2008. – № 2. – С. 33-36.

143. Еще раз о статической достоверности и биологической (токсиколого-гигиенической) значимости изменений показателей разной пластичности / **И. М. Трахтенберг**, М. Н. Коршун, М. М. Коршун, К. П. Козлов // Токсикологический вестник. – 2008. – № 6. – С. 24-30. – Библиогр. : 11 назв.

144. Морфологічні аспекти патогенезу ртутної інтоксикації (огляд літ.) / **І. М. Трахтенберг**, Ю. Б. Чайковський, Л. М. Сокурєнко // Сучасні проблеми токсикології. – 2008. – № 1. – С. 11-17.

145. Промислова токсикологія : досвід наукової діяльності, екскурс в минуле, реалії сьогодення і перспективи / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] // Український журнал з проблем медицини праці. – 2008. – № 4. – С. 3-12.

146. Профілактика меркуріалізму : внесок українських вчених в розробку пріоритетної проблеми : огляд / **І. М. Трахтенберг**, М. М. Коршун // Український журнал з проблем медицини праці. – 2008. – № 1. – С. 85-91. – Бібліогр.: 31 назв.

147. Роздум токсиколога: чи був Моцарт отруєний? / **І. М. Трахтенберг** // Внутрішня медицина. – 2008. – № 1. – С. 81-83.

2009

148. Дослідження впливу свинцю і кадмію на імуноглобулін G людини за даними MALDI-ToF мас-спектрометрії / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] // Современные проблемы токсикологии. – 2009. – № 1. – С. 37-40.

149. З небайдужих нотатків про Alma mater і її випускників : післявоєнні роки / **І. М. Трахтенберг** // Науковий вісник Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. – 2009. – № 2-3. – С. 210-212. – Бібліогр.: 11 назв.

150. Из славного рода : патриарху украинской клинической неврологии Никите Маньковскому исполнилось 95 лет / **И. Трахтенберг**, Ю. Виленский // Зеркало недели. – 2009. – 26 декабря. – С. 13.: портр.

151. Слово о врачебных династиях / **И. Трахтенберг** // Зеркало недели. – 2009. – 20 июня. – С. 15.

152. Улица поэтов, ученых, врачей : из записок о родном городе минувших лет : (улица Тарасовская) / **И. Трахтенберг** // Зеркало недели. – 2009. – 7 нояб. – С. 12.

153. Экологическая безопасность – глобальная социально-медицинская проблема / **И. М. Трахтенберг** // Мистецтво лікування. – 2009. – № 7. – С. 32-37.

2010

154. Наука на подступах к болезням цивилизации : на соискание Государственной премии Украины в области науки и техники / **И. М. Трахтенберг** // Зеркало недели. – 2010. – 10 июля. – С. 12.

155. Приоритетные аспекты профилактической токсикологии : опыт прошлого, реалии настоящего, горизонты будущего / **И. М. Трахтенберг** // Актуальні проблеми транспортної медицини : навколишнє середовище, професійне здоров'я, патологія. – 2010. – № 3. – С. 72-84.

2011

156. Будущее принадлежит медицине предупредительной ? / **И. Трахтенберг** // Зеркало недели. – 2011. – 13 августа. – С. 12.

157. Внесок членів Національної академії медичних наук України в сучасну нобелістику / **І. Трахтенберг**. – // Лікарська справа = Врачебное дело. – 2011. – №7-8. – С. 124-127.

158. Общность медицины и искусства / **И. Трахтенберг** // Мистецтво лікування. – 2011. – № 3. – С. 133-136.

159. Проблемы лекарственной токсикологии (обзор публикаций в «Токсикологическом вестнике) / **И. М. Трахтенберг**, Л. М. Краснокутская // Современные проблемы токсикологии. – 2011. – № 1-2. – С. 81-84.

160. Токсиколого-гігієнічні аспекти впровадження наноматеріалів, до складу яких входять наночастинки важких металів / **І. М. Трахтенберг**, Н. М. Дмитруха, О. Л. Апихтіна // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. – 2011. – № 1. – С. 243-244.

161. Три творческие ипостаси Анатолия Зарицкого – медика, поэта, живописца / **И. Трахтенберг** // Мистецтво лікування. – 2011. – № 7. – С. 3-7.

162. Удосконалена модель мультиорганної системи токсичності ксенобіотиків на основі ко-культивування клітини людини in vitro / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] // Современные проблемы токсикологии. – 2011. – № 1-2. – С. 60-64. – Бібліогр.: с. 64.

2012

163. Заметки о проблемах здоровья (приглашение к диалогу) / **И. М. Трахтенберг**, И. И. Грищенко, П. А. Мирошникова // Медицина в художніх образах : вірування, звичаї, традиції, художня література, образотворче мистецтво, архітектура, меценатство, мемуари : Статті. Вип. 10; Уклад. і голов. ред. К. В. Заблоцька; Донецький мед. ун-т. – Донецьк, 2012. – С. 17-30. – Бібліогр. : 20 назв.

164. Радость творчества : живопись и поэзия эпидемиолога Анатолия Зарицкого / **И. М. Трахтенберг** // Медицина в художніх образах : вірування, звичаї, традиції, художня література, образотворче мистецтво, архітектура, меценатство, мемуари : Статті. Вип. 10; Уклад. і голов. ред. К. В. Заблоцька; Донецький мед. ун-т. – Донецьк, 2012. – С. 369-376. – Бібліогр. : 5 назв.

2013

165. Воспоминания о Н. И. Зазыбине : по материалам III Международной научно-практической конференции «Морфологические основы научных исследований в медицине», посвященной 110-летию со дня рождения Н. И. Зазыбина / **И. М. Трахтенберг** [и др.] ; за ред. : Ю. Б. Чайковский, В. П. Яценко, Л. М. Сокурченко. – Киев : [б. в.], 2013. – 60 с. : фот. – Библиогр.: с. 11.

166. Нанонаука : термінологічний і змістовний аспекти / **І. М. Трахтенберг**, З. Р. Ульберг, І. С. Чекман // Мистецтво лікування. – 2013. – № 7. – С. 42-44. – Бібліогр.: 39 назв.

167. Наночастинки металів, методи отримання, сфери застосування, фізико-хімічні та токсичні властивості : огляд л-ри / **І. М. Трахтенберг**, Н. М. Дмитруха // Український журнал з проблем медицини праці. – 2013. – № 4. – С. 62-74. – Бібліогр.: 40 назв.

168. Напутствие мудрого Николая Амосова / **И. М. Трахтенберг** // Науковий журнал МОЗ України. – 2013. – № 2. – С. 16-28 : ил.

169. Проблема оцінки потенційних ризиків наноматеріалів та шляхи її вирішення / **М. І. Трахтенберг** [та ін.] // Доповіді НАН України. – 2013. – № 1. – С. 177-183.

170. Промислова токсикологія : досвід та перспективи наукової діяльності (ювілейні нотатки) / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] // Сучасні проблеми токсикології, харчової та хімічної безпеки. – 2013. – № 1/2. – С. 5-16. – Бібліогр.: 65 назв.

171. Свинцева безпека в Україні : сучасні реалії, проблеми та шляхи вирішення / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] // Науковий журнал МОЗ України. – 2013. – № 3. – С. 50-60.

172. Уроки мудрого Амосова : К 100-летию со дня рождения / **И. М. Трахтенберг** // Новости медицины и фармации в Украине. – 2013. – № 10. – С. 26-28: илл.

2014

173. Актуальные аспекты проблемы антидотной терапии в Украине / **И. М. Трахтенберг** // Наука і практика. Міжвідомчий медичний журнал. – 2014. – № 1. – С. 22-37. – Бібліогр.: 27 назв.

174. Воспоминания о прошлом и людях, в нем создавших – дань светлой памяти : Очерк посв. выд. врачу и ученому, многолет. рук. терапевт. кафедр Киев. мед. ин-та, проф. А. П. Пелешуку / **И. М. Трахтенберг** // Практикуючий лікар. – 2014. – № 3. – С. 20-25.

175. Обґрунтування доцільності створення лабораторії з нанотоксикології : наук. огляд / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] // Сучасні проблеми токсикології, харчової та хімічної безпеки. – 2014. – № 1/2. – С. 5-9. – Бібліогр.: 21 назв.

2015

176. Свинець – небезпечний поллютант. Проблема стара і нова / **І. М. Трахтенберг** [та ін.] // Сучасні проблеми токсикології, харчової та хімічної безпеки. – 2015. – № 3. – С. 14-24. – Бібліогр.: 53 назв.

177. Яды – тайное оружие спецслужб / **И. Трахтенберг**, А. Белоусов // Сучасні проблеми токсикології, харчової та хімічної безпеки. – 2015. – № 3. – С. 107-113. – Бібліогр.: 80 назв.

2016

178. Принципи, методи і показники експериментальної оцінки безпечності наночастинок металів / **І. М. Трахтенберг**, Н. М. Дмитруха // Сучасні проблеми токсикології, харчової та хімічної безпеки. – 2016. – № 4. – С. 5-17. – Бібліогр.: 52 назв.

179. Ртуть и ее опасность – проблема давняя и новая / **І. М. Трахтенберг**, И. П. Лубянова // Сучасні проблеми токсикології, харчової та хімічної безпеки. – 2016. – № 1. – С. 13-23. – Бібліогр.: 35 назв.

2017

180. «Конча-Заспа» – обитель оздоровлення, общественного здоровья, реабилитации : [История] / **І. М. Трахтенберг** // Новости медицины и фармации в Украине. – 2017. – № 9. – С. 20-21.

III. ЛІТЕРАТУРА ПРО ВЧЕНОГО ТРАХТЕНБЕРГА ІСААКА МИХАЙЛОВИЧА

181. Академік Ісаак Трахтенберг: «Усім, чого в житті досягнув, зобов'язаний, насамперед, матері та батькові» / Лукашук Л. // Медична академія. – 27.10.2011. – URL: [https://medychna-](https://medychna-akademia.tdmu.edu.ua/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D0%BA-%D1%96%D1%81%D0%B0%D0%BA-%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B3-%D1%83%D1%81%D1%96%D0%BC-%D1%87%D0%BE%D0%B3/)

[akademia.tdmu.edu.ua/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D0%BA-%D1%96%D1%81%D0%B0%D0%BA-%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B3-%D1%83%D1%81%D1%96%D0%BC-%D1%87%D0%BE%D0%B3/](https://medychna-akademia.tdmu.edu.ua/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D0%BA-%D1%96%D1%81%D0%B0%D0%BA-%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B3-%D1%83%D1%81%D1%96%D0%BC-%D1%87%D0%BE%D0%B3/)

182. Академіку АМН України **І. М. Трахтенбергу** - 75 років // Журнал АМН України. – 1998. – Т. 4, № 4. – С. 757-758.

183. Вітаємо з ювілеєм академіка НАМН України І.М. Трахтенберга!. – URL: <https://nmuofficial.com/news/vitayemo-z-yuvileyem-akademika-namn-ukrayiny-i-m-trahtenberga/>

184. Ісаак Трахтенберг. Всего одна жизнь : биографическая информация : сборник / сост. : Н. Талалай, Е. Коломийченко. – Киев : Новий друк, 2019. – 319 с. : фот.

185. Ісаак Михайлович Трахтенберг : бібліографія / Нац. акад. наук України ; авт. передм.: Ю. І. Кундієв, М. М. Коршун ; уклад.: Н. П. Данкевич, І. В. Губар ; пер. англ. мов. Є. І. Ліхтенштейн. – Київ : Наукова думка, 2008. – 110 с. : порт. – (Біобібліографія вчених України : серію засновано у 1968 р.)

186. Макаренко І. М. **Трахтенберг Ісаак Михайлович** / І. М. Макаренко, І. М. Полякова // Біографічний довідник завідувачів кафедр та професорів Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (1841–2001) / І. М. Макаренко, І. М. Полякова ; за ред. акад. НАН та АМН України Є. Г. Гончарука. – Вид. 2-ге, допов. і випр. – Київ : Століття, 2001. – С. 164–165.

187. Москаленко В. Ф. / **Трахтенберг Ісаак Михайлович** / В. Ф. Москаленко, І. М. Полякова // Біографічний словник завідувачів кафедр та професорів Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (1841–2006) / В. Ф. Москаленко, І. М. Полякова. – Вид. 3-тє, випр. і допов. – Київ : Книга-плюс, 2006. – С. 248-249.

188. Пішов з життя легенда української медицини Ісаак Трахтенберг // Київ вечірній. 27 січня 2023. – URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/77917/>

189. Поздравляем Исаака Михайловича Трахтенберга // Новини медицини та фармації. 2013. – 17 (471) – URL: <http://www.mif-ua.com/archive/article/37216>

190. Трахтенберг Ісаак Михайлович. – URL: <https://amnu.gov.ua/trahthenberg-isaak-myhajlovych/>

191. **Трахтенберг Ісаак Михайлович** // Біографічний словник завідувачів кафедр та професорів від медичного факультету Університету Св. Володимира до Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. 1941–2011. У 2 кн. Кн. 2. Національний медичний університет імені О.О. Богомольця: традиції розвитку (1921–2011) : біограф. словник / В. Ф. Москаленко, Я. В. Цехмістер, І. М. Полякова ; за ред. В. Ф. Москаленка. – Вид. 4-те, оновл. і доопрац. – Київ : Авіцена, 2011. – С. 274.

192. Яворовський, О. П. Долаючи вершини науки: Роздуми про творчий спадок корифея вітчизняної токсикології та профілактичної медицини **І.М. Трахтенберга** // Вісник НАН України. –2023. – № 4. – С. 92–103. <https://doi.org/10.15407/visn2023.04.092>

**Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
Бібліотека**

Виробничо-практичне видання

Інформаційний список літератури

Трахтенберг Ісаак Михайлович – видатний вчений, токсиколог, гігієніст, один із засновників наукової школи з профілактичної токсикології, академік НАМН України, член-кореспондент НАН України, професор кафедри гігієни праці та профзахворювань: до 100-річчя від дня народження

Укладачі:

Олена Валеріївна **Клюшніченко**
Лариса Сергіївна **Медяник**
Лілія Олександрівна **Гржимайло**

Відповідальна за випуск

Папуша Л. В.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
Бібліотека
03057 м. Київ, просп. Берестейський, 36
е-пошта library@nmu.ua

Київ 2023